



Državni izpitni center



M 0 8 2 5 4 1 2 4

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Petek, 29. avgust 2008

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Naloge izbirnega tipa****Pravilni odgovori:**

1.	B
2.	A
3.	D
4.	B
5.	C
6.	D
7.	D
8.	A
9.	B
10.	C
11.	B
12.	C

IZPITNA POLA 2**Esejske naloge****1. ESEJ**

ZNANJE:**Značilnosti teorije psihosocialnega razvoja:**

- poudarja razvoj jaza (identitete);
- zajema spremembe v razumevanju drugih, v odnosih z drugimi in v razumevanju sebe;
- stopnje si sledijo v nespremenljivem vrstnem redu;
- prehod čez vsako stopnjo zahteva izhod iz krize;
- vsaka stopnja ima dva pola: pozitivno in negativno lastnost v nekem časovnem obdobju;
- obsega celotno življenjsko obdobje;
- drugi odgovori po presoji ocenjevalca.

Stopnje psihosocialnega razvoja v otroštvu:

- zaupanje – nezaupanje
- samostojnost (avtonomnost) – sram in dvom o sebi
- pobuda (iniciativa) – občutki krivde
- podjetnost (marljivost, delavnost) – manjvrednost, nesposobnost

OPOMBA: Stopnja je ustrezno navedena, če sta prikazana oba pola doživljanja oziroma obnašanja. Če je naveden samo 1 pol, je kandidat ocenjen na 1. ravni.

2. raven:	navedeni 2 značilnosti teorije, poimenovane 4 stopnje	4 točke
	navedena 1 značilnost teorije, poimenovane 3 stopnje	3 točke
1. raven:	navedena 1 značilnost teorije, poimenovani 2 stopnji ali poimenovane 3 stopnje	2 točki
	navedena 1 značilnost teorije in poimenovana 1 stopnja ali poimenovani 2 stopnji	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Pojasnitev značilnosti otrokovega razvoja na vsaki stopnji****Zaupanje – nezaupanje:**

razvija se otrokovo temeljno zaupanje v svet; otrok zadovoljuje potrebo po navezanosti, telesnem stiku, ljubezni; preizkuša, ali je svet zanesljiv ...

Samostojnost – sram in dvom vase:

otrok prevzema nadzor nad svojimi dejavnostmi; razvija se volja; uči se novih telesnih spretnosti; sam želi opravljati dejavnosti ...

Pobuda – občutki krivde:

prodornost; otrok si postavlja načrte; želi uresničevati svoje cilje; razvija se vest ...

Podjetnost – manjvrednost:

otrok želi delati; se učiti; se truditi in vztrajati; obvladovanje šolskih spretnosti; razvija se sodelovanje z drugimi ...

4. raven:	pojasnjeni 2 razvojni značilnosti za 4 obdobja	4 točke
	pojasnjena 1 razvojna značilnost za 4 obdobja	3 točke
3. raven:	pojasnjena 1 razvojna značilnost za 3 obdobja	2 točki
	pojasnjena 1 razvojna značilnost za 2 obdobji	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Presoje ustreznega ravnanja staršev, npr.:

Zaupanje – nezaupanje:

Starši morajo dosledno skrbeti za otrokovo zadovoljevanje fizičnih in psiholoških potreb; morajo biti predvidljivi, zanesljivi; zagotavljati otroku varnost ...

Samostojnost – sram in dvom o sebi:

Starši morajo otroku omogočiti uresničevanje težnje po samostojnosti, vendar hkrati postavljati pravila za vedenje; ne smejo mu postavljati prevelikih zahtev; pohvaliti samostojnost; ne smejo ga preveč kritizirati ali biti pretirano zaščitniški ...

Pobuda – občutki krivde

Starši naj se pozitivno odzovejo na otrokove pobude; otrokovo željo po uresničitvi njegovih ciljev naj usklajujejo z družbenimi pravili; nezaželeno vedenje naj preusmerjajo na socialno sprejemljiva področja; otroka naj ne kritizirajo ob neuspešnih poskusih ...

Podjetnost – manjvrednost

Starši naj pohvalijo otroka za trud in vztrajnost; konstruktivno naj vodijo otroka pri učenju različnih spretnosti; pri otroku naj krepijo zadovoljstvo z njegovimi dosežki ...

OPOMBA: Zadostuje 1 presoja ustreznega ravnanja za vsako izmed 4 stopenj.

6. raven:	presoja ustreznega ravnanja staršev za 4 stopnje	4 točke
	presoja ustreznega ravnanja staršev za 3 stopnje	3 točke
5. raven:	presoja ustreznega ravnanja staršev za 2 stopnji	2 točki
	presoja ustreznega ravnanja staršev za 1 stopnjo	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili po Predmetnem izpitnem katalogu 2008, stran 8.

2. ESEJ

ZNANJE:**Opredelitev učne motivacije:**

Dejavniki, ki spodbujajo in usmerjajo učenje; dejavniki, ki določajo trajanje učenja, njegovo kakovost in intenzivnost.

Opis notranje motivacije:

Učenje samo po sebi je vir zadovoljstva; učenec je sam vir spodbud za učenje; učimo se, da bi razvili svoje sposobnosti; da bi obvladali neko spretnost; ker nas neko področje zanima ...

Opis zunanje motivacije:

Učimo se zaradi zunanjih ciljev: pohvale, ocene, zaradi nagrade ali kazni, ker želimo biti boljši od drugih; spodbude za učenje prihajajo od zunaj, npr. od staršev, učiteljev ...

2. raven:	opredelitev učne motivacije in opisa 2 vrst učne motivacije	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od opredelitve in kakovosti opisov.	
1. raven:	opredelitev učne motivacije in opis 1 vrste učne motivacije ali opis 2 vrst učne motivacije	2 točki
	opredelitev učne motivacije ali opis 1 vrste učne motivacije	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Ponazoritve priprave na maturo iz psihologije, npr.:****Dijaki, ki so izrazito notranje motivirani za učenje:**

Psihologijo pri maturi izberejo, ker jih zanima človekova duševnost; učno snov poglobljajo tako, da uporabljajo tudi učbenike in drugo psihološko literaturo; rešujejo naloge iz delovnega zvezka; pri izdelavi seminarske naloge izberejo temo, ki jih zanima, ker bi radi o njej izvedeli kaj več; samostojno pripravijo vprašalnik za empirični del; razpravljajo z učiteljem o prebranem ...

Dijaki, ki so izrazito zunanje motivirani za učenje:

Psihologijo pri maturi izberejo, ker se jim zdi, da je lažja od drugih predmetov, ne zaradi osebnega interesa; k pouku iz psihologije prihajajo le, če je obvezno; pogosto se učijo le snov, ki je obvezna za maturo; le tisto, za kar menijo, da jim bo prineslo dobro oceno; izberejo seminarsko temo, ki se jim zdi lahka in o kateri je bilo že veliko napisanega ...

4. raven:	ponazorjeni obe vrsti učne motivacije pri pripravi na maturo	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti ponazoritev.	
3. raven:	ponazorjena 1 vrsta učne motivacije	2 točki
	slabše ponazorjena 1 vrsta učne motivacije	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:**Presoje in utemeljitve vplivov notranje in zunanje motivacije na uspešnost pri učenju:****Visoka notranja motivacija**

- Pozitivno vpliva na uspešno učenje: ker nas snov zanima, si pri učenju več zapomnimo; pri učenju smo vztrajnejši; ne obupamo, če so učne vsebine zahtevnejše ...

Nizka notranja motivacija

- Lahko vpliva negativno na učenje: pri učenju ne vztrajamo; učimo se kampanjsko; potrebujemo zunanje spodbude ali grožnjo kazni, da se učenja sploh lotimo ...
- Kadar učna snov zahteva izrazito učenje na pamet in/ali smo visoko zunanje motivirani za doseganje dobre ocene ali druge nagrade, smo lahko uspešni tudi ob nizki notranji motivaciji.

Visoka zunanja motivacija

- Lahko pozitivno vpliva na učenje, sploh če se pojavlja v kombinaciji z visoko notranjo motivacijo: učna snov nas zanima, vendar hkrati želimo doseči tudi dobro oceno, zato uporabljamo strategije, s katerimi bomo dosegli dobro oceno, nagrado, pohvalo ...
- Lahko negativno vpliva na učenje: v učenje vložimo manj, če vemo, da mu ne sledi nagrada ali grožnja kazni; lotevamo se le lahkih nalog ...

Nizka zunanja motivacija

- Ponavadi negativno vpliva na učenje: za učni rezultat nam je vseeno ...

Drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

OPOMBA: Presoja lahko vsebuje tudi pozitivni učinek prisotnosti obeh vrst motivacij, npr. obe vrsti motivacije se dopolnjujeta in spodbujata učenje ...

6. raven:	3 presoje z utemeljitvami (zajeti obe vrsti motivacije)	4 točke
	3 presoje z 2 utemeljitvama (zajeti obe vrsti motivacije)	3 točke
5. raven:	2 presoje z utemeljitvama	2 točki
	1 presoja z utemeljitvijo	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili po Predmetnem izpitnem katalogu 2008, str. 8.

 3. ESEJ

ZNANJE:**Opredelitev agresivnega vedenja:**

- napadalno vedenje proti drugim osebam, skupinam, samemu sebi;
- vedenje, katerega namen je povzročanje fizične ali psihične škode.

OPOMBA: Sodobnejše opredelitve, ki poudarjajo, da je za agresivno vedenje značilen aktiven pristop, upoštevamo kot ustrezne.

Načini izražanja agresivnosti v šoli, npr.:

- fizično obračunavanje (pretep, boksanje, spotikanje ...);
- besedno obračunavanje (žaljenje, neprimerne opazke in šale);
- groba pridobitev imetja in/ali oblasti (kraja, izsiljevanje ...);
- avtoagresija (samopoškodovanje, poškodbe pri športu ...);
- spletkarjenje, cinizem, ogovarjanje ...;
- vandalizem (razbijanje, uničevanje lastnine ...);
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

OPOMBA: Upoštevajo se ustrezni opisi agresivnih vedenj, poimenovanje vrste agresivnega vedenja ni nujno.

2. raven:	opredelitev in navedeni 3 načini izražanja agresivnosti v šoli	4 točke
	opredelitev in navedena 2 načina izražanja agresivnosti v šoli	3 točke
	OPOMBA: Če so načini izražanja agresivnosti v šoli iz različnih kategorij, je odgovor ocenjen s 4 točkami.	
1. raven:	opredelitev in naveden 1 način izražanja agresivnosti v šoli	2 točki
	opredelitev agresivnega vedenja	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Teorije, ki razlagajo izvor agresivnega vedenja****Biološka razlaga:**

Agresivnost je odvisna od dednosti; je notranja energija posameznika, ki teži k uresničitvi; mora biti nadzorovana in varno uresničena. Ljudje potrebujejo stalno odvajanje od agresivnosti, ki se lahko izraža z agresivnim vedenjem ali socialno bolj sprejemljivimi oblikami (npr. šport, sublimacija – vojaški poklici, mesarji ..., »strupeni humor« ...)

Frustracijska razlaga:

Agresivnost je posledica frustracije, ki nastane, če je posamezniku preprečeno doseganje cilja. Ljudje so neagresivni, frustracija (jeza) pa vpliva na njihov agresivni odziv. Agresije ne usmerimo vedno k izvoru frustracije, ampak jo lahko preusmerimo na nadomestni objekt – premeščena agresija.

Socialna razlaga:

Agresivno vedenje je naučeno s posnemanjem in/ali instrumentalnim pogojevanjem. Ljudje se obnašamo agresivno, ker smo izpostavljeni agresivnemu vedenju modela; ker smo se naučili, da se agresivno vedenje izplača oziroma je nagrajevano.

OPOMBA: Odgovor je ustrezen, tudi če teorije agresivnega vedenja niso poimenovane, je pa iz pojasnitve teorije razvidno, za katero razlago agresivnega vedenja gre. Če kandidat opisuje teorije posameznih avtorjev (Freud, Lorenz ...), je odgovor pravilen.

4. raven: ustrezno pojasnjene 3 razlage nastanka agresivnosti 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti razlag.

3. raven: ustrezno pojasnjeni 2 razlagi nastanka agresivnosti 2 točki

ustrezno pojasnjena 1 razlaga **ali** 2 razlagi pomanjkljivo 1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Vpliv učiteljev na zmanjševanje agresivnega vedenja z utemeljitvami, npr.:

- **učenje po modelu** (posnemanje):
če se učitelj o težavah pogovarja in jih konstruktivno rešuje, pomaga učencem in jim kaže naklonjenost, bodo učenci pogosto tako vedenje posnemali v odnosu do sovrstnikov;
- **instrumentalno pogojevanje** (nagrajevanje, kaznovanje):
če učitelj takoj pokaže, da neko vedenje ni sprejemljivo, in izbere primeren vzgojni ukrep (kazen), se bo po načelih instrumentalnega pogojevanja pogostost takega vedenja zmanjšala;
- **razvijanje moralnih vrednot** (pomoč, spoštovanje ...):
če učitelj pohvali prosocialno obnašanje v razredu in ga poudari kot pomembno vrednoto; če spodbuja postovoljstvo in medsebojno učno pomoč, bodo učenci kazali več prosocialnega vedenja;
- **vzgojno delovanje** (vzgoja za nenasilje, socializirano odvajanje napetosti, spodbujanje asertivnega vedenja ...):
če učitelj spodbuja, da se napetost izživi skozi socializirane telesne dejavnosti, npr. šport, bo agresivnega vedenja na šoli manj ...
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: 3 presoje z utemeljitvami 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti odgovora.

5. raven: 2 presoji z utemeljitvama 2 točki

1 presoja z utemeljitvijo **ali** 2 presoji brez utemeljitve 1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili po Predmetnem izpitnem katalogu 2008, stran 8.

IZPITNA POLA 3

Strukturirane naloge

1. NALOGA

A) Poimenovanje tehnike: intervju

Opredelitvi raziskovalnih tehnik:

Vprašalnik je tehnika zbiranja podatkov, pri kateri so vprašanja postavljena v pisni obliki, prisotnost raziskovalca pa ni nujna.

Intervju je tehnika zbiranja podatkov, pri kateri smo v neposrednem stiku s spraševanci; vprašanja postavljamo v ustni obliki, iz oči v oči.

2. raven:	poimenovanje in opredelitev intervjuja ter opredelitev vprašalnika	3 točke
1. raven:	2 dejstvi	2 točki
	1 dejstvo	1 točka

B) Pojasnitev primernosti uporabe:

- **vprašalnik:** ko moramo pridobiti informacije večjega števila oseb; ko ugotavljamo splošne zakonitosti pojavov; kadar ni mogočn osebni stik ...
- **intervju:** kadar gre za klinično raziskovanje; ko je potrebna poglobljena analiza posameznika ali manjšega števila oseb; ko želimo ugotavljati individualne razlike; kadar je nujen osebni stik ...

OPOMBA: Zadostuje ena pojasnitev primernosti uporabe za vsako tehniko.

Primer uporabe vprašalnika v šolski situaciji, npr.:

kuhar za ugotavljanje zadovoljstva s šolsko malico;
ravnatelj za ugotavljanje pogostosti obiskovanja različnih krožkov ...

Primer uporabe intervjuja v šolski situaciji, npr.:

psiholog za spoznavanje poklicnih interesov učencev,
razrednik za spoznavanje vzrokov učnega neuspeha učenca ...

4. raven:	pojasnitev primernosti uporabe obeh tehnik in ustrezna oba primera	4 točke
	pojasnitev primernosti uporabe obeh tehnik in ustrezen 1 primer ali pojasnitev primernosti uporabe 1 tehnike in ustrezna oba primera	3 točke
3. raven:	pojasnitev primernosti uporabe obeh tehnik ali ustrezna oba primera ali pojasnitev ustreznosti uporabe in primer 1 tehnike	2 točki
	pojasnitev primernosti uporabe 1 tehnike ali ustrezen 1 primer	1 točka

C) Presoja prednosti in pomanjkljivosti intervjuja in vprašalnika:

	Prednosti	Pomanjkljivosti
Vprašalnik	<ul style="list-style-type: none"> • ekonomičnost, • skupinska aplikacija, • lažja obdelava podatkov, • možna anonimnost, • večja nepristranost spraševalca, • drugi smiselni odgovori 	<ul style="list-style-type: none"> • ni prilagajanja odgovorom, • ni neposrednega stika, • vprašljiva iskrenost odgovorov, • ni poglobljenih informacij o posamezniku, • drugi smiselni odgovori
Intervju	<ul style="list-style-type: none"> • neposreden stik med spraševalcem in spraševanim, • opazovanje govorce telesa, • spraševalec se lahko prilagaja odgovorom, • bolj življenjski, • drugi smiselni odgovori 	<ul style="list-style-type: none"> • vpliv spraševalca na spraševanca, • subjektivna interpretacija odgovorov, • manj ekonomična aplikacija, • težja statistična obdelava, • drugi smiselni odgovori

- 6. raven:** presoja 2 prednosti in 2 pomanjkljivosti za vsako tehniko 4 točke
 presoja 1 prednosti in 1 pomanjkljivosti za vsako tehniko 3 točke
- 5. raven:** 3 presoje (zajeti obe tehniki) 2 točki
 2 presoji (lahko le ene tehnike) 1 točka

2. NALOGA

A) Poimenovanje in opis značilnosti (sestavin) čustvene zrelosti:

- uravnavanje doživljanja in izražanja čustev (uravnavanje čustev): posameznik zmore ustrezno uravnavati doživljanje in izražanje čustev; čustva prepozna, razume in jih zmore predelati; čustva zna ustrezno izraziti z besedami in vedenjem: zmore se odločiti, kdaj, čemu in kako bo izrazil čustva ...
- raznolikost in kompleksnost čustev (pestrost in kompleksnost): posameznik doživlja in izraža vsa čustva, pozitivna in negativna; razvita ima tudi številna kompleksna čustva, npr. moralna (sram, krivda) in socialna (empatija) ...

OPOMBA: Zadostuje 1 opis vsake značilnosti (sestavine) čustvene zrelosti.

2. raven:	poimenovani in ustrezno opisani obe sestavini čustvene zrelosti	3 točke
1. raven:	poimenovani obe sestavini čustvene zrelosti, 1 opisana ali 1 sestavina čustvene zrelosti poimenovana, obe opisani	2 točki
	poimenovana in opisana 1 sestavina čustvene zrelosti ali poimenovani obe sestavini čustvene zrelosti ali opisani obe sestavini čustvene zrelosti	1 točka

B) Čustveno zrelo odzivanje, ponazorjeno s primerom:

- uravnavanje doživljanja in izražanja čustev:
npr. v situaciji, ko se mu godi krivica, zmore mladostnik uravnavati izražanje jeze: najprej se umiri, nato jasno pove, kaj doživlja ...,
- raznovrstnost in kompleksnost čustvovanja:
npr. med opazovanjem hčere, ki se vešče spušča po strmi smučini, doživlja oče ponos in veselje, vendar tudi nekaj strahu – v situaciji torej doživlja raznovrstna čustva ...,

Čustveno nezrelo odzivanje, ponazorjeno s primerom:

- uravnavanje doživljanja in izražanja čustev:
npr. mladostnik ne zmore nadzorovati svoje jeze, ko se mu zdi, da je prijatelj razkril njegovo skrivnost, zato ga že v šoli besedno napade, doma pa se še vedno ne more pomiriti ...
- raznovrstnost in kompleksnost čustvovanja:
npr. eden od partnerjev ni zmožen empatije (ne zmore se vživeti v čustva druge osebe) – nima razvitih kompleksnih čustev ...

OPOMBA: Primeri čustveno zrelega in nezrelega odzivanja so lahko ponazorjeni z isto ali podobno situacijo.

4. raven:	obe značilnosti ponazorjeni s primerom zrelega in nezrelega odzivanja	4 točke
	1 značilnost ponazorjena s primerom zrelega in nezrelega odzivanja in 1 značilnost z 1 primerom odzivanja	3 točke
3. raven:	1 značilnost ponazorjena s primerom zrelega in nezrelega odzivanja ali obe značilnosti ponazorjeni z 1 primerom odzivanja	2 točki
	1 značilnost ponazorjena z 1 primerom odzivanja	1 točka

C) Presoje pomena posameznih sestavin osebnostne zrelosti pri doseganju življenjskih ciljev s pojasnitvami, npr.:

- čustvena zrelost:
npr. v poklicu bomo uspešni, če bomo zmogli uravnati svoja čustva, npr. jezo ob ovirah na poti do cilja, strah pred neuspehom; čustveno zreli posameznik zmore v medosebnih odnosih uravnati izražanje čustev, zato bo lažje pridobil zaveznike ali sodelavce ...
- socialna zrelost:
npr. omogoča uspešnost v poklicu, saj smo spodobni sodelovati z drugimi ljudmi, se dogovarjati in ustrezno sporazumevati; socialno zreli posameznik spoštuje druge ljudi in upošteva njihovo mnenje, zato bo napredoval v karieri, ne da bi pri tem oškodoval druge ...
- spoznavna zrelost:
npr. v poklicu smo lahko uspešni le, če si postavimo dosegljive cilje in načrtujemo, kako jih doseči; spoznavno zreli posameznik se zanima za svoje poklicno področje, še naprej se izobražuje, ima jasne poklicne interese ...

6. raven:	3 presoje z ustreznimi pojasnitvami	4 točke
	2 presoji z ustreznima pojasnitvama	3 točke
5. raven:	1 presoja s pojasnitvijo ali 2 presoji	2 točki
	1 presoja	1 točka

3. NALOGA

A) Poimenovanje vrste mišljenja: divergentno mišljenje**Značilnosti divergentnega mišljenja:**

- rešitev je več;
- rešitve so lahko enakovredne;
- poti do rešitev so različne (iskanje rešitev problema v različnih smereh);
- fluentnost (tekočnost, hitro navajanje številnih idej);
- fleksibilnost (prožnost, navajanje različnih idej);
- originalnost (enkratnost, izvirnost ...).

2. raven:	pravilno poimenovanje mišljenja in navedba 2 značilnosti	3 točke
1. raven:	pravilno poimenovanje mišljenja in navedba 1 značilnosti	2 točke
	pravilno poimenovanje mišljenja ali navedba 1 značilnosti	1 točka

B) Značilnosti konvergentnega mišljenja:

- poti reševanja problema so vnaprej predvidene, poznane;
- rešitve so vnaprej določene, znane, tipične, predvidljive;
- rešitve temeljijo na predhodnem znanju;
- rešitve temeljijo na logičnem mišljenju;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Primer vprašanja, ki se nanaša na področje ustvarjalnosti, npr.:

"Poimenujte 4 faze ustvarjalnega procesa."

Primer vprašanja, ki se nanaša na področje inteligentnosti, npr.:

"Kaj pomeni oznaka 'MS' v formuli količnika inteligentnosti?"

OPOMBA: Primer je ustrezen, če vprašanje zahteva le en, vnaprej predviden odgovor.

4. raven:	opis 2 značilnosti konvergentnega mišljenja in ustrezno sestavljeni obe vprašanji (nalogi)	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti sestavljenih vprašanj. Vprašanji morata biti vsebinsko smiselni.	
3. raven:	opis 1 značilnosti konvergentnega mišljenja, ustrezno sestavljeno 1 vprašanje (naloga)	2 točki
	opis 1 značilnosti konvergentnega mišljenja ali ustrezno sestavljeno 1 vprašanje (naloga)	1 točka

C) Osebnostne značilnosti, ki lahko pri posamezniku pozitivno vplivajo na ustvarjalnost, npr.:

- nekonformizem,
- inteligentnost,
- samozaupanje,
- vztrajnost,
- fleksibilnost mišljenja,
- visoka frustracijska toleranca,
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Utemeljitev, zakaj osebnostna lastnost pozitivno vpliva na ustvarjalnost, npr.:

- nekonformizem – omogoča samostojnost v mišljenju, oseba si dovoli tudi odmik od vnaprej določenih pravil in vzorcev mišljenja ...;
- inteligentnost – omogoča lažje, hitrejše in boljše kopičenje gradiva, ki ga ustvarjalni posameznik kombinira na nove načine, odkriva ustrezne in izvirne ideje ...;
- samozaupanje – če človek zaupa v svoje sposobnosti, ve, da je sposoben rešiti nalogo, ki je pred njim, pomeni mu izziv ...;
- vztrajnost – tudi če oseba ne pride takoj do rešitve, zna pogledati na problem z drugega zornega kota in vztrajati pri reševanju ...;
- fleksibilnost mišljenja (prožnost) – mišljenje vsebuje transformacije, reševalec gradivo na novo organizira, kombinira in interpretira, zaradi česar lahko vidi problem v povsem novi luči ...;
- visoka frustracijska toleranca – v problemski situaciji mislec dolgo vzdrži pritisk, ki obstaja zaradi nerešenega problema ...

6. raven:	presoja 3 osebnostnih lastnosti z ustreznimi utemeljitvami	4 točke
	presoja 2 osebnostnih lastnosti z ustreznima utemeljitevama	3 točke
5. raven:	presoja 2 osebnostnih lastnosti z 1 utemeljitvijo	2 točki
	presoja 1 osebnostne lastnosti z utemeljitvijo ali presoja 2 osebnostnih lastnosti brez utemeljitev	1 točka

4. NALOGA

A) Opredelitev iluzij in halucinacij:

Iluzije: zmotne zaznave (razlage) zunanjih dražljajev.

Halucinacije: zmotne zaznave brez dražljajske osnove.

Dejavniki, ki lahko povzročijo zmotne zaznave:

izkušnje, močna čustva, potrebe, pričakovanja, specifična razporeditev dražljajev, socialni vplivi, droge, nekateri procesi v organizmu (npr. dehidracija, posebna organska stanja, bolezni, ...)

OPOMBA: Pri navajanju dejavnikov ni pomembno, na katero vrsto zmotnih zaznav se dejavniki nanašajo.

2. raven:	ustrezna opredelitev iluzij in halucinacij ter navedba 3 dejavnikov	3 točke
1. raven:	opredelitev iluzij in halucinacij ter navedba 1 dejavnika ali opredelitev 1 vrste zmotnih zaznav ter navedba 2 dejavnikov	2 točki
	opredelitev 1 vrste zmotnih zaznav ali navedba 2 dejavnikov	1 točka

B) Ugotovitev alkoholikove zmotne zaznave: halucinacija**Primeri, ki ponazarjata iluzijo:**

- področje vida, npr.:
Nuša se je po koncertu polna lepih vtisov vračala domov, in ko je čakala na mestni avtobus, je pred njo stopil pevec, ki ji je bil na koncertu še posebno všeč, in se ji nasmehnil. V naslednjem trenutku je razočarana ugotovila, da stoji pred njo popolnoma neznan moški ...
- področje sluha, npr.:
Bojana si je močno želela, da bi jo po telefonu poklical Rok, s katerim je v soboto plesala na zabavi in mu napisala telefonsko številko. Kmalu je pozvonil telefon in Bojana je nekaj trenutkov slišala Rokov glas. Pri telefonu pa je bil sošolec Jošt ...

4. raven:	ugotovitev halucinacije in ustrezna oba primera ponazoritve iluzije	3–4 točke
	OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti ponazoritev. Za 4 točke se mora posamezen primer nanašati samo na eno čutno področje. Če se v opisu prepletajo različna čutna področja, je odgovor ocenjen s 3 točkami.	
3. raven:	ugotovitev halucinacije in 1 primer ponazoritve iluzije	2 točki
	ugotovitev halucinacije ali 1 primer ponazoritve iluzije	1 točka

C) Presoja primernih načinov ravnanja z utemeljitvami, npr.:

- prizadetega pospremimo na svež zrak, spodbudimo mu bruhanje, da mu pomagamo do streznitve, če je alkoholiziran ...;
- odstranimo predmet, ki je povzročil zmotno zaznavo, da se bo oseba umirila in začela razumevati svojo zmoto ...;
- prizadetemu priskrbimo tekočino, da mu pomagamo omiliti dehidriranost, če je vzrok zmotne zaznave huda telesna izčrpanost ...;
- prizadetega primemo za roko (ga objamemo), da mu damo občutek varnosti, oporo, s tem zmanjšamo raven aktivacije in omogočimo stvarno zaznavanje ...;
- prižgemo luč v prostoru in prizadeti vidi, da v njem ni ničesar zastrašujočega; tako mu pokažemo neskladje med okoliščinami in zmotno zaznavo ...;
- s prizadetim se pogovarjamo, da ga preusmerimo na pozitivno izkušnjo, ga opogumimo ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

OPOMBA: Če kandidat presoje enako utemeljuje, je lahko ocenjen največ z 2 točkama.

6. raven:	ustrezna presoja 3 načinov ravnanja z različnimi utemeljitvami	4 točke
	ustrezna presoja 2 načinov ravnanja in 2 utemeljitvi	3 točke
5. raven:	ustrezna presoja 2 načinov ravnanja in 1 utemeljitev	2 točki
	ustrezna presoja 1 načina ravnanja z utemeljitvijo ali ustrezna presoja 2 načinov ravnanja brez utemeljitev	1 točka